

פרשת ראה

(יב ה): **כִּי אִם אֶל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר ה' אֱלֹהֵיכֶם מִכָּל שְׁבִטֵיכֶם לְשׁוֹם אֶת שְׁמוֹ שָׁם לְשַׁכְּנוֹ תִדְרְשׁוּ וּבָאתָ שָׁמָּה:**
ע"י רמב"ן: ועל דרך האמת לשכנו תדרשו לכבודו תדרשו ובאת שמה לראות את פני האדון ה' אלהי ישראל וממנו אמרו חכמים שכינה¹:

(טז ח): **שֵׁשֶׁת יָמִים תֹּאכַל מִצֹּת וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי עֲצַרְתָּ לַה' אֱלֹהֶיךָ לֹא תַעֲשֶׂה מְלָאכָה:**
ע"י רמב"ן: ועל דרך האמת עצרת היא כנסת ישראל² ובא ללמדנו סוד היום אבל איננו שוה לעצרת של שמיני כי השמיני רגל בפני עצמו והקרבן של כנסת ישראל ואיננו כקרבנות של שבעת הימים אבל שביעי של פסח הוא מכלל הרגל ועצרת כי לפעמים תמנה שמינית ולפעמים תהיה בכלל והנה היא כשבת שיש בה זכור ושמור כבוד יום וכבוד לילה והקרבן בשביעי מכלל הרגל ועל כן אמר כאן עצרת לה' אלהיך לא תעשה מלאכה ושם אמר והקרבנתם אשה לה' עצרת היא כי האשה עצרת ולכך היא סעודה קטנה והמשכיל יבין ולא הזכיר כאן השמיני של חג שכבר הזכיר ואיננו חייב שנעלה בו לרגל פעם אחרת:

(טז יד): **וְשִׁמְחֶתָּ בְּחַגֶּךָ אִתָּהּ וּבְיָגְדְךָ וּבְתִפְתֶּךָ וּבְעִבְדְךָ וּבְאִמְתֶּךָ וְהָלַוִּי וְהַגֵּר וְהַיְתוֹם וְהָאֲלֻמָּנָה אֲשֶׁר בְּשַׁעְרֶיךָ:**

ע"י ר' בחיי: ודרך הקבלה בשלש רגלים אלו הנזכרים בפרשיות כסדרן פסח שבועות סכות כנגד שלשה אבות החסד והדין והרחמים פסח כנגד מדת החסד כלשון (שמות יב כג) ופסח ה' על הפתח ותרגם אונקלוס ויחוס וזהו שכתוב (תהלים קלו י) למכה מצרים בבכוריהם כי לעולם חסדו שהרי מכת בכורות שבו יצאו ישראל דין היה למצרים וחסד לישראל שבועות כנגד מדת רחמים שהוא המכריע ומזה דרשו (דברי הימים – א כט יא) והתפארת זה מתן תורה לפי שהתורה בשם המיוחד נתנה סכות כנגד מדת הדין לשון סוכה ברוח הקודש וכן אמרו למה נקרא שמה יסכה שסוכה ברוח"ק וזהו (תהלים סח יח) אדני בם סיני בקדש כלומר בחכמה שהרי מצות הסכה רמו לחכמה ולכך דרשו קדש בסיני לא נאמר אלא סיני בקדש מלמד שהקב"ה מקומו של עולם ואין עולמו מקומו והענין

¹ ע"י הערה ששכינה היא בחי' כבוד.

² ע"י זהר ח"ג דף צו ע"ב: תא חזי כתיב ביום השמיני עצרת מאן עצרת אלא בההוא אתר דכלא מתקשרן כחדא אקרי עצרת מאי עצרת (ס"א כנופא כנישו) כנישו ואי תימא הכא דאקרי עצרת מ"ט אלא בכל אינון יומין יומי סעודתי דענפי אילנא הוו ועל דא שבעים פרים אינון לבתר חדוותא (דגופא) דאילנא ממש וחדוותא דאורייתא ובגיניה הוא יומא חד עצרת חדוותא דאורייתא חדוותא דאילנא דהוא גופא ועל דא לית חולקא בהאי יומא אלא לקב"ה וכנסת ישראל בג"כ עצרת תהיה לכם לכם ולא לאחרא (ס"א לבתר חדוותא דאילנא ממש ובגיניה הוא יומא חד ולית חולקא בהאי יומא אלא לקב"ה וכ"י וע"ד כתיב עצרת תהיה לכם אוף הכי בהאי יומא חדוותא דאורייתא חדוותא דאילנא דהוא גופא וכלא אשתכח ביה) דהא בשעתא דמלכא אשתכח כלא אשתכח ביה ועל דא תנינן בעצרת על פירות האילן והא אוקמוה בגין כך אחד אקרי אחד ודאי כמה דאמרן. תרגום: בא וראה כתוב ביום השמיני עצרת, מי העצרת, אלא באותו מקום שהכל נקשרים כאחד נקרא עצרת, מה זה עצרת (כנופיה התכנסות), התכנסות. ואם תאמר כאן שנקרא עצרת למה, אלא בכל אותם ימי הסעודות של ענפי האילן היו, ועל כן שבעים פרים הם. אחר כך שמחת (הגוף) האילן ממש ושמחת התורה, ובגללו הוא יום אחד עצרת שמחת התורה, שמחת האילן שהוא הגוף, ועל כן אין חלק ביום הזה אלא לקדוש ברוך הוא וכנסת ישראל, לכן עצרת תהיה לכם, לכם ולא לאחר. (אחר כך שמחת האילן ממש, ובגללו הוא יום אחד, ואין חלק ביום הזה אלא לקדוש ברוך הוא וכנסת ישראל, ולכן כתוב עצרת תהיה לכם, אף כאן ביום הזה שמחת התורה שמחת האילן, שהוא גוף והכל נמצא בו.) שהרי בשעה שהמלך נמצא הכל נמצא בו, ועל כן שנינו בעצרת על פירות האילן, והרי פרשוהו, לכן נקרא אחד, אחד ודאי כמו שאמרנו.

שהוא מקום עולמו או בית עולמו וכן החכמה נרמזת בבי"ת של בראשית והסוכה נקרא בית שנאמר (בראשית לג יז) ויעקב נסע סכותה ויבן לו בית וכן הוא אומר (משלי כד ג) בחכמה יבנה בית וכתוב (משלי ח ב) בית נתיבות נצבה והחכמה מקפת וסובבת את הכל ודוגמתה אות הבי"ת שהיא מוקפת משלשה צדדים כנגד הכשר הסכה שהיא שלש דפנות שתים כהלכתן ושלישית אפילו טפה והוצרכו לומר כן ושלישית אפילו טפה על עוקצו של בי"ת היוצא מאחוריו וזה מבואר.

פרק (טו יח): שפטים ושטרות תתן לך בכל שערך אשר ה' אלהיך נתן לך לשפוטין ושפטו את העם משפט צדק;

עי' ר' בחיי: ושפטו את העם משפט צדק משפט של צדק שיהיה המשפט דין נחתך וכן כתוב (ויקרא יט טו) בצדק תשפוט עמיתך וכמו שאמרו (סנהדרין ו ב) יקוב הדין את ההר (כתובות פד א) ואמר ר' עקיבא אין מרחמים בדין ולכך אמר משפט צדק שהרי לשון משפט הוא המוצע וענין בינוני וזהו שכתוב (תהלים קיב ה) יכלכל דבריו במשפט (ירמיה ל יא) ויסרתך למשפט וזה במדותיו של בשר ודם אבל צדק האמור במדותיו של הקדוש ברוך הוא כולל דין ורחמים ולכך אמר הכתוב (תהלים צט ד) משפט וצדקה ביעקב אתה עשית כי משפט הוא קו אמצעי והוא מדתו של יעקב ומה אמר הכתוב (ירמיה י כד) יסרני ה' אך במשפט אל באפך פן תמעיטני הזכיר אך למעט חלק הדין שבו ועל כן אמר יסרני ה' אך במשפט כלומר בחלק החסד אל באפך שהוא חלק הדין פן תמעיטני והבן היטב כי צדק הוא מדת דינו של עולם³ דכתיב (תהלים ט ט) והוא ישפוט תבל בצדק מקבל ממדת הדין של מעלה הנקראת אלהים וזהו שכתוב (תהלים נח יב) אך יש אלהים שופטים בארץ וזהו סוד הכתוב הזה שופטים כנגד אלהים שהוא מדת הדין של מעלה ושופטים הנצח וההוד שעל ידם יוצאות הפעולות בעולם בדבר והפכו לטוב או לרע והכל נגמר ע"י צדק שהוא סוף הבנין וזהו ושפטו את העם משפט צדק ודרשו רז"ל (תנחומא ו) משפט צדק מלמד שעושיין צדקה עם שניהם עם הזכאי שהוא נוטל את שלו ועם החייב שמוציאין גזלה מתחת ידו.

(טו כ): צדק צדק תרדף למען תחיה וירשת את הארץ אשר ה' אלהיך נתן לך; עי' ר' בחיי: וע"ד הקבלה צדק צדק תרדוף צדק המקבל מצדק⁴ תרדוף כשתשפוט צדק בבית דין שלך וכענין שכתוב (שמות טו טז) תפול עליהם אימתה ופחד אימתה ה"א

³ עי' לקמן טז כ בשם ספר הבהיר. ועי' רבינו בראשית א ב.
⁴ עי' זהר ח"ג רעד ע"ב: פקודא בתר דא לדון בסייף לדון בחנק לדון בדין סקילה לדון בדין שריפה לדון בסייף למאן לסמאל הה"ד כי רותה בשמים חרבי הנה על אדום⁴ תרד חרב דקב"ה י' רישא דחרבא ו' גופא דחרבא ה"א ה"א⁴ תרין פיפיות דילה צדק צדק תרדוף חתכין⁴ תרין דינין דינא⁴ מפי ב"ד דלעילא⁴ ודינא מפי ב"ד דלתתא⁴ ומהכא אשתמודע אין אדם נוקף אצבעו מלמטה עד שנתן לו רשות מלמעלה⁴ נרתקא דחרבא אדנ"י תמן אשתכח דינא⁴ בק"ש⁴ יהו"ה חרבא דקב"ה עלה אתמר רוממות אל בגרונם וחרב פיפיות בידם⁴ בצדיק⁴ חי עלמין כליל ח"י ברכאן דביה אדנ"י שפתי תפתח⁴ ופי ביה עאל חרבא בנרתיקה וחמת המלך שככה⁴ ומתחברין תרין שמהן יאהדונה. תרגום: מצוה אחר זו לדון בסייף לדון בחנק לדון בדין סקילה לדון בדין שרפה לדון בסייף למי לסמאל זהו שכתוב כי רותה בשמים חרבי הנה על אדום תרד. חרב של הקדוש ברוך הוא י' ראש החרב ו' גוף החרב ה"א ה"א שתי פיפיות שלה צדק צדק תרדוף חותכים שני דינים דין מפי בית דין שלמעלה ודין מפי בית דין של מטה ומכאן נודע (חולין ז ע"ב) אין אדם נוקף אצבעו מלמטה עד שנתנת לו רשות מלמעלה. נרתיק של החרב אדנ"י שם נמצא דין בקריאת שמע יהו"ה חרב של הקדוש ברוך הוא עליה נאמר רוממות אל בגרונם וחרב פיפיות בידם בצדיק חי העולמים כולל ח"י ברכות שבו אדני שפתי תפתח ופי בו נכנסת החרב בנרתיקה וחמת המלך שככה ומתחברים שני שמות יאהדונה".

אחרונה שבשם⁵ המקבלת מפחד⁶ וכן תמצא בספר הבהיר (עד ה) מאי צדק צדק תרי זימני אמר ליה דכתיב (שמואל – ב כב יג) מננה נגדו צדק ראשון צדק ממש זו שכינה שנאמר (ישעיה א כא) צדק ילין בה מאי צדק שני זה צדק שהוא מפחיד הצדיקים והאי צדק הוי כובע ישועה על ראשו ואין ראש אלא אמת שנאמר (תהלים קיט קס) ראש דברך אמת ואין אמת כי אם שלום שנאמר (מלכים – ב כ יט) אם שלום ואמת יהיה בימי עד כאן ומטעם זה מצינו חכמי האמת שקורין לאדם המתגיייר הבא לחסות תחת כנפי השכינה גר צדק⁷:

למען תחיה לעולם הבא בצדק עליון שהוא האור הגדול הצפון לצדיקים וירשת את הארץ בצדק תחתון שבארץ ישראל כנגדו ואל הכוונה הזו אמר שלמה (משלי כא כא) רודף צדקה וחסד ימצא חיים צדקה וכבוד באורו שאם ירדוף האדם אחר מדת הדין הכלול מן הרחמים הנקראת חסד ה' ימצא צדק עליון שהוא חיי העוה"ב⁸ והו ימצא חיים צדקה וכבוד וזה מבואר

(יז ב): כִּי יִמְצָא בְּקִרְבְּךָ בְּאֶחָד שְׁעָרֶיךָ אִשֶׁר ה' אֱלֹהֶיךָ נָתַן לְךָ אִישׁ אוֹ אִשָּׁה אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה אֶת הָרַע בְּעֵינֵי ה' אֱלֹהֶיךָ לְעֵבֶר בְּרִיתוֹ: ע"י רמב"ן: ועל דרך האמת – יתכן כי הזכיר באחד שעריך⁹ בעבור שאמר לעבור בריתו, והיא התועבה הנעשית בישראל¹⁰, יודיע הכתוב הברית, בארץ הברית, אבל הדר בחוצה לארץ כאילו עובד ע"ז, וכבר הזכרתי הענין הזה (ויקרא יח כה)¹¹:

⁵ מלכות

⁶ גבורה.

⁷ ע"י זהר ח"א צה ע"ב: פתח רבי אבא ואמר (ישעיה ה א) אשירה נא לידידי שירת דודי לכרמו וגו' ויעזקהו ויסקלהו וגו' הני קראי אית לאסתכלא בהו אמאי כתיב שירה תוכחה מבעי ליה⁷ לידידי לדודי מבעי ליה כמה דכתיב שירת דודי כרם היה לידידי בקרן בן שמן אסתכלנא בכל אורייתא ולא אשכחנא אתרא דאקרי קרן בן שמן אלא הני קראי הא אוקמוה חברייא בכמה גווינין וכלהו שפיר והכי הוא אבל אשירה נא לידידי דא יצחק דהוה ידיד ואקרי ידיד עד לא יפוק לעלמא אמאי ידיד דתנינן רחימו סגי הוה ליה לקב"ה ביה דלא אתעביד עד דלא אתגזר אברהם אבוח ואקרי שלים ואתוסף ליה ה"א⁷ לאשלמותא וכן לשרה האי ה"א אתיהיבת <לה> (ליה) הכא אית לאסתכלא ה' לשרה שפיר⁷ אבל לאברהם אמאי ה"א ולא יו"ד י' מבעי⁷ ליה דהא הוא דכר הוה אלא רזא עלאה (הוה) [הוא] סתים בגוון אברהם סליק לעילא⁷ ונטיל רזא מה"א עלאה⁷ דאיהו עלמא דדכורא⁷ ה"א עלאה וה"א תתאה האי תליא בדכורא והאי בנוקבא ודאי ובגין כך אברהם סליק בה"א דלעילא ושרה נחתת בה"א דלתתא⁷

תרגום: פתח רבי אבא ואמר, "אשירה נא לידידי שירת דודי לכרמו וגו', ויעזקהו ויסקלהו וגו'". בפסוקים הללו יש להתבונן, למה כתוב שירה, היה צריך להיות תוכחה. "לידידי", היה צריך להיות לדודי, כמו שכתוב "שירת דודי". "כרם היה לידידי בקרן בן שמן", הסתכלתי בכל התורה ולא מצאתי מקום שנקרא קרן בן שמן, אלא את הפסוקים הללו החברים בארו בכמה צורות, והכל יפה וכך זה, אבל "אשירה נא לידידי", זה יצחק, שהיה ידיד, ונקרא ידיד טרם שיצא לעולם. למה ידיד, ששנינו, אהבה רבה היתה לקדוש ברוך הוא בו שלא נעשה טרם שנמול אברהם אביו ונקרא שלם, ונוספה לו ה"א להשלימו, וכן לשרה הרי נתנה לה ה"א הזאת. כאן יש להתבונן, ה' לשרה זה יפה, אבל לאברהם למה ה"א ולא יו"ד, היה צריך לכתוב יו"ד, שהרי הוא היה זכר. אלא סוד עליון היה (הוא) סתום אצלנו, אברהם עלה למעלה ונטל סוד מה"א העליונה שהיא העולם של הזכר, ה"א העליונה וה"א התחתונה, זו תלויה בזכר וזו ודאי בנקבה. ולכן אברהם עלה בה"א שלמעלה, ושרה ירדה בה"א שלמטה.

⁸ היינו בינה, כנ"ל בהערה 4.

⁹ ע"י בזה ברבינו בחיי, ואולי כאן מרמז שא' שעריך היא היסוד דנוק'.

¹⁰ התועבה היא לשון של ביאות אסורות (ויקרא יח כב, כ יג, דברים כד ד) או עב"ז (דברים ז כו, יג טו, יז ד).

¹¹ ע"י זהר ח"ב קמא ע"א: ובגין כך כל אינון נשמתין דשאר עמין דדיירין בארעא כד נפקין מהאי עלמא לא מקבלא לון ודחי לון לבר ואזלין ושטאן ומתגלגלין בכמה גלגולין עד דנפקי מכל ארעא קדישא וסחרן (לסוחרנייהו) לסטרייהו במסאבו דלהון וכל אינון נשמתין דישראל דנפקין תמן

סלקין והוא חופאה קלישא מקבלא לון ועאלין לקדושה עלאה בגין דכל זינא אזלא לזיניה ונשמתייהו דישראל דנפקי לבר מארעא ברשותא דההיא קליפה תקיפא אזלא וסחרא ומתגלגלא עד דתבת לדוכתהא ועאלת לאתר דאתחזי לה זכאה חולקיה מאן דנשמתייה נפקא ברשו קדישא בההוא פתיחו דארעא קדישא

מאן דנשמתייה נפקת בארעא קדישא אי אתקבר בההוא יומא לא שלטא עליה רוחא מסאבא כלל ועל דא כתיב בצליבא (דברים כא כג) כי קבור תקברנו ביום ההוא ולא תטמא את אדמתך בגין דבליילא אתיהיב רשו לרוח מסאבא למשטטא ואף על גב דאתיהיב לון רשו לא עאלין בארעא קדישא בר אי אשכחן תמן מנא לאעלא ביה

אברין ופדרין דמתאכלן בליילא לאתזנא זינין אחרנין לאו דעיילין בארעא ולא לאמשכא לון בארעא אלא בגין דלא תשלוט סטרא אחרא גו ארעא ולא יתמשכא לאעלא תמן ובגין כך תננא מנייהו הוה סליק עקימא ומתגלגלא לבר ואזיל (תקיף) בבהילו עד דעאל לנוקבא דצפון דתמן מדורין דכל סטרין אחרנין ותמן עאל תננא וכלהו אתזנו תמן

תננא דיממא הוה סליק לדוכתיה בארעא מישר ואתזן מה דאתזן ומההוא פתיחו אתזנו כל סטרי קליפה תקיפא דאיהי לבר מארעא קדישא ומההיא תננא גסה כמה דאוקימנא

גופיהו דצדיקייא דלא אתמשכו בהאי עלמא בתר הנאין דההיא קליפה תקיפא לא שלטא עלייהו רוח מסאבא כלל דהא לא אשתתפו אבתריה כלום בהאי עלמא כמה דגופא דרשיעייא (נ"א) גופיהו דצדיקייא דלא אתמשכו בתר הנאין וכסופין דהאי עלמא ההיא קליפה תקיפא לא שלטא עלייהו דהא לא אתמשכו אבתריה בהאי עלמא דהא כמה דגופא דרשיעייא) אתמשך בהאי עלמא בתר ההיא קליפה תקיפא והנאין וענוגין דיליה ומתיקין דיליה הכי אסתאב בתר דנפקת נשמתייה מניה

גופיהו דצדיקייא דלא מתענגי בהאי עלמא אלא מתענוגי דמצוה וסעודתי שבתין וחגין וזמנין ההוא רוח מסאבא לא יכיל לשלטא עלייהו דהא לא אתענגו מדיליה כלום והואיל ולא נטלו מדיליה לית ליה רשו עליהו כלל זכאה איהו מאן דלא אתהני מדיליה כלום

מאן דנשמתייה נפקא לבר מארעא קדישא וההוא גופא אסתאב בההוא רוח מסאבא ההוא רוח מסאבא אשתאיב בגויה עד דתב ליה עפרא (נ"א דאתבלי גופא בעפרא) ואי ההוא גופא דאשתאיב ביה ההוא רוח מסאבא סלקין ליה לאתקברא גו ארעא קדישא עליה כתיב (ירמיה ב ז) ותבאו ותטמאו את ארצי ונחלתי שמתם לתועבה ארצי דלא שלטא עלה רוח מסאבא בההוא גופא דלכון דאשתאיב ביה רוח מסאבא דקא מיייתין לקברא ליה בארצי אתון מסאבין לה לאסתאבא ביה אי לא דעביד קודשא בריך הוא אסוותא לארעא דהא כיון דאתבלי ההוא גופא נשיב קודשא בריך הוא רוחא מלעילא ודחי ליה לההוא רוח מסאבא לבר דהא איהו חס על ארעיה .

תרגום: ולכן כל אותן הנשמות של שאר העמים שדרים בארץ כשיוצאות מהעולם הזה לא מקבלים אותן ודוחין אותן החוצה והולכות ומשוטטות ומתגלגלות בכמה גלגולים עד שיוצאות מכל הארץ הקדושה וסובבות (לסביבתם) לצדם בטמאתן וכל אותן נשמות ישראל שיוצאות שם עולות ואותו כסוי קלוש מקבל אותן ונכנסים לקדשה עליונה משום שכל מין הולך למינו.

ונשמות ישראל שיוצאות לחוץ לארץ ברשותה של אותה קלפה קשה הולכות וסובבות ומתגלגלות עד ששבות למקומן ונכנסות למקום שראוי להן אשרי חלקו של מי שנשמתו יצאה ברשות הקדושה באותה פתיחה של הארץ הקדושה.

מי שנשמתו יוצאת בארץ הקדושה אם נקבר באותו יום לא שולט עליו רוח הטומאה כלל ולכן כתוב בתלוי כי קבור תקברנו ביום ההוא (וגו') ולא תטמא את אדמתך משום שבליילה נתנה רשות לרוח הטומאה לשוטט ואף על גב שנתנה להם רשות לא נכנסים לארץ הקדושה פרט אם מוצאים שם כלי להיכנס בו.

איברים ופדרים שנשרפים בלילה להזין מינים אחרים לא שנכנסים לארץ ולא להמשיכם לארץ אלא כדי שלא ישלט הצד האחר בתוך הארץ ולא ימשך להיכנס לשם ולכן העשן היה עולה מהם עקם ומתגלגל החוצה והולך (חזק) בחפזה עד שנכנס לנקב של הצפון ששם מדורי כל הצדדים האחרים ושם נכנס העשן וכולם נזונים שם.

העשן של היום היה עולה למקומו בדרך ישר ומזין מה שמזין ומאותה פתיחה נזונים כל צדדי הקלפה הקשה שהיא מחוץ לארץ הקדושה ומאותו עשן גס כמו שבארנו.

גופות הצדיקים שלא נמשכו בעולם הזה אחר ההנאות של אותה קלפה קשה לא שולטת עליהם רוח הטומאה כלל שהרי לא השתתפו אחריו כלום בעולם הזה כמו שגוף הרשעים (גופות הצדיקים שלא נמשכו אחר הנאות וכסופים של העולם הזה אותה קלפה קשה לא שולטת עליהם שהרי לא נמשכו אחריה בעולם הזה שהרי כמו שגוף הרשעים) נמשך בעולם הזה אחר אותה קלפה קשה והנאות והענוגים שלה והתקונים שלה כך נטמא אחר שיוצאת נשמתו ממנו.

גופות הצדיקים שלא מתענגים בעולם הזה אלא מתענוגי מצוה וסעודות שבתות וחגים וזמנים אותה רוח הטומאה לא יכולה לשלט עליהם שהרי לא התענגו משלה כלום והואיל ולא נטלו משלה אין לה רשות עליהם כלל אשרי מי שלא נהנה משלה כלום.

מי שנשמתו יצאה מחוץ לארץ הקדושה ואותו גוף נטמא באותה רוח הטומאה אותה רוח הטומאה נשאבת לתוכו עד שחוזר לעפר (שמתבלה הגוף בעפר) ואם אותו גוף שנשאבה בו אותה

(יז ג): וַיִּלְךְ וַיַּעֲבֹד אֱלֹהִים אֲחֵרִים וַיִּשְׁתַּחֲוּ לָהֶם וּלְשִׁמְשׁ אוֹ לַיָּרֵחַ אוֹ לְכָל צָבָא הַשָּׁמַיִם
אֲשֶׁר לֹא צִוִּיתִי:

ע"י ר' בחיי: וע"ד הקבלה – מה שהוסיף ואמר "אשר לא צויתי" כלפי שצוה אותנו
בשמירת ברית¹². ויאמר הכתוב אשר עשה את הרע לעבור הברית של סיני, שכתוב
(שמות יט ה) ועתה אם שמוע תשמעו בקולי ושמרתם את בריתי¹³. והברית הזאת הוא
מדת יום ומדת לילה¹⁴. ובאור זה אף על פי שצויתיו בקרבן התמיד לעשות שני כבשים
האחד בבקר והאחד בערב, והם כנגד מדת יום ומדת לילה המשפיעים אורה וכה בשני
המאורות, שהם השמש והירח, לא צויתי לעבוד לשמש ולירח והבן זה.

(יז ד): וְהָגֵד לְךָ וְשָׁמַעְתָּ וְדַרְשְׁתָּ הַיָּטֵב וְהִנֵּה אָמַת נְכוֹן הַדָּבָר נַעֲשֶׂתָה הַתּוֹעֵבָה הַזֹּאת
בְּיִשְׂרָאֵל:

ע"י ר' בחיי: ודרשת היטב מנין היטב¹⁵ וכאלו אמר ודרשת את ה' מאותו שצריך
הדיין לראות עצמו כאלו שכונה שרויה כנגדו ושידרוש השם יתעלה בשעת הדין

(יז טו): שוֹם תְּשִׁים עָלֶיךָ מֶלֶךְ אֲשֶׁר יִבְחַר ה' אֱלֹהֶיךָ בּוֹ מִקְרֵב אֲחֵיךָ תְּשִׁים עָלֶיךָ מֶלֶךְ
לֹא תוּכַל לָתֵת עָלֶיךָ אִישׁ נִכְרִי אֲשֶׁר לֹא אֲחֵיךָ הוּא:

ע"י ר' בחיי: וע"ד הקבלה שום תשים עליך מלך ידוע כחו של מלך מה הוא כי הוא רגל
רביעי במרכבה הנקרא מלכות כי הכתרים¹⁶ עם המכריע הם שלשה אבות המרכבה
והמלכות הוא הרביעי וכנגדו מלך ישראל והמלכות נקרא צדק ופסוק מלא הוא (ישעיה לב
א) הן לצדק ימלך מלך והוא שנאמר עליו (תהלים קיח כב) אבן מאסו הבונים היתה לראש
פנה כי היא האבן המשלמת הבנין ומאסו בה הבונים הם האבות שכל העולם נבנה מהם
שכל אחד ואחד לקח מדתו למעלה ממנה ולכך בא דוד ולקחה לחלקו והיתה לראש פנה
כי היא האבן הראשה והפנה הרביעית ואף על פי שמלך למעלה מן המלכות¹⁷ מצינו
במקומות שהמלכות נקרא מלך והוא שכתוב (ישעיה מד ו) מלך ישראל וגואלו ה' צבאות
וכן (תהלים קמה א) ארוממך אלוהי המלך על המלכות נאמר וזהו לשון ארוממך וזהו
שנכתב אלוהי מלא בוא"ו ותמצא בספר יצירה פנה עשירית וחתמו בו העשרה וא"כ

רוח הטומאה מעלים אותו להקבר בתוך הארץ הקדושה עליו כתוב (ירמיה ב) ותבאו ותטמאו את
ארצי ונחלתי שמתם לתועבה ארצי שלא שלטה עליה רוח הטומאה באותו גוף שלכם שנשאבה בו
רוח הטומאה שמביאים לקבר אותו בארצי אתם מטמאים אותה להטמא בו אם לא שעשה הקדוש
ברוך הוא רפואה לארץ שהרי שכיון שנבלה אותו גוף משיב הקדוש ברוך הוא רוח מלמעלה ודוחה
את אותה רוח הטומאה החוצה שהרי הוא חס על ארצו.

¹² נראה שכוונתו שבכל מצוה יש חיבור של קוב"ה ושכינתיה, וזה חיבור של דבר ונוק', וזה
שמירת הברית.##

¹³ היינו דכל התורה היא ברית א' שכלול בסיני. ועי' ליקוטי תורה יתרו ז"ל: ושמרתם את
בריתי יסוד אבא, ועי' & שיסוד אבא היא מקום יניקת משה רבינו, וזה הברית, ולכן אשר לא
צויתי (בלשון גוף ראשון) שמה שהוא יסוד אבא צוה.

¹⁴ דהיינו חיבור יסוד דו"נ.

¹⁵ כ"ו כמנין שם הוי"ה.

¹⁶ חסד וגבורה עי' רבינו בשמות לג יג שמזכיר את זה לגבי חסד ורחמים?

¹⁷ ?

ע"י זהר ח"ג ערה ע"ב, פקודא בתר דא לקבל בית דין הגדול עליהו בינה מסטרא דגדולה אקרי
אלקים בית דין הגדול רב בדינוי ורב בזכווי כגוונא דאתמר שום תשים עליך מלך בפקודא שום
לעילא תשים לתתא הכי לקבל עליה ב"ד רברבא אע"ג דקביל עליה ב"ד זעירא. בית דין זעירא בית
דין של שלשה מסטרא דשכינתא

רמב"ן ר' בחיי ראה

מוכרח הוא למנות בישראל מלך ובלבד שתהיה לשם שמים לכוונת המצוה וזה מבואר
ולשון שום תשים היה יכול לומר תמנה או תקים אבל הוא מלשון סם ובא לרמוז כי המלך
הוא סם חיים כי הוא כלול מן הכל וזהו לשון שום תשים והכל לפי הכוונה ששואלין אותו: